

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: GALATEN 4 vers 27

Wees vrolijk, gij onvruchtbare; breek uit en roep, gij die geen barensnood hebt; want de kinderen der eenzame zijn veel meer dan dergenen, die de man heeft.

Het is een ernstig Apostolisch woord, dat wij in het 8ste hoofdstuk van de Brief van Paulus aan de Romeinen lezen: "Indien gij naar het vlees leeft, zo zult u sterven; maar indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven".¹ (Rom. 8:13)

Hoe ernstig en waar dit woord ook is, nochtans is het ons aangenamer om naar het vlees te leven en voor de werkingen des lichaams om behoud, om versterking en kracht te bidden. Wij zijn derhalve zeer verlegen, ja ten hoogste bekommerd, als wij met de werkingen des lichaams niet naar wens voort kunnen. Wat wij doden, dat is ter dood veroordelen moesten, dat willen wij in het leven behouden, evenals Abraham God bad: "Och, dat Ismaël mocht leven voor Uw Aangezicht" (Gen. 17: 18) En wij zijn steeds bezig, om een Heere Jezus, een kracht des Geestes uit te denken, die des lichaams werkingen voor dood en ondergang bewaren. Kunnen wij, zo recht naar de lust onzes harten, naar vlees leven, dan zijn wij goedsmoeds en verklaren: "het gaat goed"; is het daarentegen, dat God ons de wegen verspert, zodat wij niet meer naar vlees kunnen wandelen, opdat wij niet sterven, maar opdat het waarheid bij ons zij: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij" (Gal. 2:20), dan menen wij, dat God ons verlaten heeft, en dat wij nu der hel en der verwerping buit zijn.

Raadselachtige woorden spreek ik uit, naar het schijnt, nochtans zijn het waarachtige woorden. Als de Apostel schrijft: "Indien u naar het vlees leeft, zo zult u sterven", dan wil hij daarmee zeggen: "Gij denkt alzo: wij hebben Weliswaar het rechte geloof, dan waren Jezus, de goede Geest, de levenden God; van zulk een geloof laten wij ook niet af, evenwel ... nu komen er zo vele geboden in de Schrift voor, die alle doelen op heiligmaking en reiniging, en wij zien, dat zulke woorden toch ook Gods woorden zijn; nu spreekt het wel vanzelf, dat wij zulke geboden noodwendig hebben op te volgen, en die stellig nog in ons moeten vervuld zien, zullen wij ooit Gode welgevallig zijn. Zodanige gezindheid nu, Mijn Geliefden, wordt u ingegeven door het vlees, dat der genade Gods vijandig is; zulk een gezindheid komt voort uit uw vorigen toestand, toen u, zonder God in de wereld zijnde, Hem nochtans wilde gelijk zijn. Indien u aan zo'n gezindheid toegeeft, daarnaar handelt en wandelt, zo zult u allengskens het leven des Geestes, dat u in het Woord der genade van Jezus Christus hebt, verliezen en ter helle varen in hetzelfde ogenblik, als u meent, dat het met u hemelwaarts ga.

¹ Woordelijk: "Indien gij naar vlees leeft, zult gij moeten sterven; maar indien gij aan Geest de handelingen des lichaams aan de dood overgeeft (ten dode verdoemt), zo zult u leven." (Vergelijk ten opzichte van "leven" Jesaja 57: 10)) Zie ook KOHLBRÜGGE Vragen en Antwoorden tot opheldering en bevestiging van de Heidelb. Catechismus, op Vraag en Antwoord 43. (5. druk, blz. 98)

Bij zo'n gezindheid wil het lichaam altijd voorwaarts, het kan rust noch duur hebben; het vermeent geloof te hebben, geestelijk verstand van de wil van God; het waant liefde in zich te hebben, ja ook door God tot het goede toegerust te zijn; en het wil en het moet zich aan God toewijden en opofferen; het heeft een hoofd en een hart, ook ogen in het hoofd, ook handen en voeten, en zo verzint het lichaam allerlei werkzaamheid en kwelt zich met allerlei bezigheid, natuurlijk alles ter ere Gods. Het moet dit doen en dat doen; anderen moeten helpen en ook hun kracht, hun penningske daartoe bijdragen." Al wat de Heere gezegd heeft, dat zullen wij doen", dat zit in het lichaam, daarom is het zo bedrijvig. Wanneer wij echter aan Geest (door de Geest) zulke werkingen des lichaams doden, dat is, ze ter dood veroordelen, zo zullen wij leven, dat betuigt de Apostel; dat is met andere woorden, als wij tot zo'n drang of aandrift, om zelf zaad te geven, om zelf iets te willen voortbrengen, ten einde daarmee Christus en zijn zaligheid tegen te werken, blijmoedig zeggen: weg met u, ga daarheen, vanwaar u gekomen zijt; u bent uit de dood, u behoort de dood toe; ik heb een rijke, trouwe Bruidegom, Die mij van alles voorzien heeft, Die ook wel maakt, dat ik in Zijn wegen wandel en Zijn wil doe, al word ik ook niets daarvan gewaar; aan Geest (in de Geest) verwacht ik uit geloof een hoop van gerechtigheid, die van Boven is (Gal. 5: 5). Zo hebben wij het ware leven, hetwelk vol blijdschap, ruste Gods en vrede des Geestes is, derhalve een eeuwig leven is, dat wij gewis beërven zullen. Waar wij zulke Apostolische woorden voor ons hebben, volgens welke wij van het eeuwige leven verzekerd kunnen zijn, indien wij de werkingen des lichaams doden. Zo late de Heere God in de hemel ook in dit uur Zijn woord met macht tot ons komen, opdat wij in waarheid de werkingen des lichaams mogen gedood hebben.

U bemerkt het aan de klank der woorden, mijn Geliefden, dat deze enkel uit tegenstrijdigheden bestaan, ja dat schijnbaar nooit groter onwaarheid kon geschreven en gedrukt zijn geworden, dan juist zo'n gezegde.

- Want vooreerst kan een onvruchtbare, vooral als zij daarenboven nog de belofte van vermeerdering en vruchtbaarheid heeft, onmogelijk vrolijk zijn.
- Ten andere is het een uitgemaakte dwaasheid, dat een vrouw, die niet zwanger is, zou uitbreken en roepen, als een die in barensnood is.
- Ten derde is het letterlijk onwaar, dat een eenzame jonkvrouw of kinderloze weduwe meer kinderen zou hebben, dan degene die de man heeft.

Maar zo is de dwaasheid Gods; zij is wijzer dan de mensen. Gods leugen is alleen waarheid, en Gods ketterij alleen rechtzinnigheid. De Heilige Geest heeft Zich opzettelijk van zulke tegenstrijdigheden willen bedienen, ook hebben zij aan de Apostel Paulus en de Gemeenten des Heeren van oudsher zo zeer behaagd, omdat juist daarin waarheden uitgesproken worden, welke alleen zo, als zij daar zijn neergeschreven, in staat zijn, heilbehoefte te troosten.

Wij maken uit de voorgelezen tekstwoorden deze gevolgtrekkingen:

- I. De ware gelovige kan geen werken voortbrengen.
- II. De ware gelovige voelt daartoe ook geen drang.
- III. De ware gelovige heeft in het geheel geen werken.
- IV. Daar de ware gelovige in het geheel geen werken voortbrengen kan, ook daartoe geen drang voelt, en in het geheel geen werken heeft, zo gevoelt hij zich verschrikkelijk aangevochten.
- V. Het Woord predikt hem, dat hij zich aan dergelijke aanvechtingen volstrekt niet moet storen, maar dat hij vrolijk zijn, uitbreken en roepen moet.
- VI. Het Woord geeft hem de grond aan, waarom hij vrolijk zijn, uitbreken en roepen moet, namelijk, omdat hij veel meer werken heeft, dan hij, die in staat is werken voort te brengen, die daartoe ook grote drang heeft en door deze drang vele werken voortbrengt.

I.

De ware gelovige kan geen werken voortbrengen, want zo spreekt de Schrift: "Gij onvruchtbare, die niet baart." Onze tekstwoorden staan ook in het 54ste hoofdstuk der profetieën van Jesaja. U gevoelt het, mijn Geliefden, dat de Profeet en na hem de Apostel in een beeld spreekt. De Profeet en de Apostel hebben de ware Gemeente, de Gemeente van Jezus Christus, voor zich en vergelijken dezelve met een onvruchtbare vrouw, en dat doen de Profeet en de Apostel niet uit zichzelf, maar zij spreken zo in de Heilige Geest. Zo noemt dan de Heere Zelf hier zijn lieve, trouwe, uitverkorene Kerkbruid, mitsdien ook iedere ziel die daartoe behoort, is een onvruchtbare. Niet dat Hij haar onvruchtbaar heet, maar zijzelf jammert, klaagt en weent, dat zij onvruchtbaar is; en nu noemt haar liefhebbende Man en Hemelse Bruidegom haar zo, niet om haar iets te verwijten, integendeel om haar te troosten, als wilde Hij zeggen: "Gij, die zegt, dat u onvruchtbaar zilt." Ook zegt Hij tot haar, om haar te troosten: "Gij, die niet baart." Immers de Kerkbruid klaagt daarover, dat zij onvruchtbaar is, dat zij niet baart. Met zo'n uitspraak is zij voorzeker te ver gegaan; want immers het is nog niet altijd waar, dat iemand nimmer op enigerlei wijze iets zou kunnen voortbrengen, omdat hij tot hiertoe niets voortbrengt. Daar dit nu echter in een beeld gesproken is, zo noem ik duidelijkheidshalve en met een eigenlijke uitdrukking de Kerkbruid: de waren gelovige; want dat de Kerkbruid, of zij al klaagt, jammert en weent vanwege haar onvruchtbaarheid, het ware, oprechte, zaligmakende geloof heeft, kan niemand ontkennen; en of zij het ook zelf ontkennen mocht, wat doet dit aan de waarheid, dat zij evenwél het ware, oprechte geloof heeft; zij is alléén de ware gelovige, en een waar gelovige is hij, die met haar zo klaagt, jammert en weent,

Wordt er nu geklaagd wegens onvruchtbaarheid, zo wordt, in eigenlijke zin, deswege geklaagd, omdat men geen werken voortbrengen kan; en het is in deze zin, dat ik zeg: Een waar gelovige kan geen werken voortbrengen; met andere woorden: De ware gelovige spreekt het uit met een verbrijzeld hart, dat hij geen werken voortbrengen kan; want hij ziet, dat hij niet baart, dat is, hij ziet niet, dat hij werken voortbrengt. Onwaarheid schijn ik te spreken, als ik predik, dat de ware gelovige geen werken voortbrengen kan; en toch is dit waarheid Gods en de troost des Heiligen Geestes voor alle aangevochten zielen. Immers van ons geestelijk onvermogen willen wij volstrekt niet weten! wij menen altijd, indien wij maar het rechte, ware, sterke geloof hebben, wel zo vele werken te zullen kunnen doen, als wij maar willen; doch het rechte, ware, sterke geloof heeft wel wat anders te doen, dan zich te verbeelden, in staat te zijn werken te kunnen voortbrengen. De ware, sterke, rechte gelovige heeft er dagelijks genoeg werk mede, om naar Boven te zien en onafgebroken het oog op Christus gericht te houden, op Hem, Die aan de Rechterhand der Majesteit is gezeten, en om het voor waarachtig te houden, wat geschreven staat: "In Hem zijt gij volmaakt", ook om elk werk en elke arbeid van zich af te wijzen, alsmede de waan van tot iets in staat te zijn. Daaraan kunt u het dus allereerst beproeven, of u ware gelovigen zijt, zo u namelijk voortdurend bij uzelf deze ervaring opdoet, dat de ware gelovige geen werken voortbrengen kan en zich derhalve zonder enig bedrog of huichelarij voor een onvruchtbare houdt, ook daarover klaagt, jammert en weent.

II.

De ware gelovige voelt ook geen drang tot werken.

Daarom vergelijkt de Schrift de waren gelovige, en zo ook de gehele Gemeente, bij een vrouw, die niet zwanger is, zoals hier geschreven staat: "Gij, die geen barensnood hebt." Het spreekt vanzelf, dat God ook hier de gelovige aanspreekt, niet zoals de zaak eigenlijk voor Gods Aangezicht staat, maar overeenkomstig de bevinding en de gewaarwordingen van de gelovige, welke zodanig zijn, dat hij volstrekt geen lust, ook geen hart bij zich waarneemt, om werken te doen. Hij zou wel graag smart er over gevoelen, maar die smart, welke hij zich als de ware voorstelt, waaruit naar zijn mening zo veel vrucht zou voortkomen, is er niet! Spreekt men van kentekenen, ach, die heeft hij niet; een verslagen en verbroken geest vindt hij niet; hij wenste wel eens weer die bange zielsworstelingen te strijden, zoals in vorige dagen, maar het komt daar niet toe; het stenen hart wil, ach, niet breken, de ogen blijven droog; gebeden, vurige, lange gebeden, willen niet meer uit hem voortkomen; hij vindt bij zich nauwelijks een zucht, een "Ach, God!"

Anderen kunnen heerlijk voorwaarts, maar hij kan niet mee; anderen kunnen en moeten de halve wereld bekeren, hij echter kan zichzelf niet meer bekeren; anderen rijden met paarden en wagens, maar hij moet in Bethesda blijven liggen, totdat iemand hem komt helpen; anderen hebben voortdurend lust, en staan steeds gereed om strijd te voeren, en hun tijd is altijd bereid (Joh. 7: 6), maar hij moet wachten; anderen kunnen doen wat zij willen, zij hebben moed, zij beijveren zich de eerste te zijn, en voelen zich voortdurend gedrongen hier te getuigen, daar te getuigen, hier en ginds voor de Waarheid te strijden, zijn gevierde helden, mannen van naam, hem daarentegen worden handen en voeten gebonden, ook kleeft zijn tong aan het gehemelte van dorst naar gerechtigheid, naar uitredding; maar hij moet wachten, en alles blijft uit, waarop hij, volgens de uitspraken der eeuwige Waarheid, is hopen.

Anderen bouwen, dat het een lust is, maken zich vrolijk in hun doen en drijven, en hebben reeds de hemel op aarde, hém daarentegen is de hemel en Die er in woont, ach, zo verre! Anderen zien voor en na wonderen, die niet te tellen zijn, welke hun handen bewerkt hebben, maar hij ziet niets, dan dat hem alles voor d. voeten afgebroken wordt. Zo kunnen anderen alles, hij daarentegen kan geen vin verroeren. Waar anderen luid roemen van de een overwinning na de andere, daar moet hij zwijgen, want de een slag na de anderen heeft hij verloren; en waar anderen hoog zijn gezeten, daar zit hij op het arm-zondaars-bankje, of als een kind, dat nog niets geleerd heeft.

Daaraan kan nu iemand opnieuw zichzelf beproeven, of hij een waar gelovige is, namelijk, dat hij niet alleen geen werken voortbrengen kan, maar dat hij zich ook daarmee niet eens troosten kan, dat hij toch nog enigszins drang tot werken bij zich bespeurt, zodat hij in het binnenste menigmaal klaagt, jammert en roept: Ach, voelde ik er maar drang toe, om werken voort te brengen, dan zou, waar mij het kunnen ontbreekt, de kracht zich toch wellicht nog bij mij openbaren; maar de nood is er, de vrucht moet voor de dag komen, en bij dat alles voel ik, dat bij mij niets is dan onvermogen, een verstorven lichaam, alles blijft toegesloten.

III.

De ware gelovige heeft in het geheel geen werken.

Daarom vergelijkt de Heere Zijn Gemeente en ieder lid derzelve in het bijzonder met een eenzame, zoals hier geschreven staat: "de eenzame." Niet, dat de Heere Zijn woord, dat Hij gesproken heeft: "Het is niet goed, dat de mens alleen zij", ten aanzien van het voorwerp van Zijn eeuwige liefde niet ook zou willen laten gelden, want immers ook zijn Kerkbruid is voor Hem niet eenzaam; Hij kan haar nimmermeer verlaten, zoals Hij ook gezegd heeft: "Ziet, Ik ben met u alle de dagen tot de voleinding der wereld"; maar der Gemeente schijnt het toe, dat zij eenzaam is, dat wil zeggen, zij bevindt zich ontbloot van werken, geheel en al verlaten; zij is als een bedroefde weduwe alleen staande, of als een door haar man verlatene; zij gevoelt zich als in een woestijn, geheel overgegeven aan de ververschrikkelijke plaag of straf der onvruchtbaarheid, als woest en braak land; en als de satan haar verklaagt, en de voorspraak voor haar moest optreden, dan blijft deze weg. De ijver der Wet heeft tegen haar gewoed, zij heeft water met stof der aarde gedronken en draagt in zich de vloek des vijgenbooms, welke de Heere met verdorring sloeg; zij staart op een onoverzienbare vlakte van enkel gloeiend heet zand, waar niets groeit; zij heeft zelf alles tot een woestenij gemaakt door haar zonde, en de vorige werken zijn er niet meer.

Zo heeft de ware gelovige volstrekt geen werken. Terwijl een ander met zijn geloof over bergen en zeeën trekt, doet hij niet eens een schrede in zijn kamer; terwijl een ander bergen kan verzetten, kan hij niet eens een strohalm oplichten, geen veer van de mond wegblazen. Terwijl een ander met het gehele Woord Gods oprukt, om duizend plichten te vervullen, kan hij zich niet eens aan een enkel woord vasthouden, veel minder e: naar doen. Een ander is altijd vlug en steeds gereed, hij kan uit dankbaarheid de Rode Zee ingaan, als ging hij over het droge, hij, de ware gelovige, blijft er bevreesd voor staan en doet angstgeschrei horen. Een ander is vol offervaardigheid, hij voelt daarvan zo niets. Een ander is vol liefde: "zouden wij dit niet doen, dat niet doen? God heeft het immers zo gezegd", hij blijft er ijskoud bij. In één woord: waar een

ander vol is, daar is hij ledig; waar een ander duizend werken heeft, daar heeft hij niets dan zonde; waar een ander de mond vol heeft van roemen, daar zit hij neerslachtig in droefenis; waar een ander zich de hemel verdiend heeft met zijnen arbeid, daar heeft hij niets, volstrekt niets gedaan; hij heeft geen enkelen steen aangebracht, om Sion te bouwen, om de muren van Jeruzalem te gronden; hij kan geen loon verwachten, want hij heeft niets uitgericht. Daaraan kan nu, in de derde plaats, iemand zichzelf beproeven, of hij een ware gelovige is, namelijk: dat hij, zonder bedrog, zich in zijn binnenste als zo'n kent, die volstrekt geen werken heeft, er ook over klaagt, weent en treurt, dat hij geen werken heeft. Ik bedoel nu echter hier geen werken der wet, maar evangelische werken. Ik zeg: evangelische werken. Want overal, zelfs in Rome, heeft men geen werken der wet, maar men beweert evangelische werken te hebben. Of men nu liegt, dat is om het even; of het in de grond der zaak toch werken der wet zijn, daarnaar vraag ik nu niet; ik spreek, zoals het in het hart eens mensen ligt, en zeg daarom: de ware gelovige heeft volstrekt geen werken. Omdat de ware gelovige in het geheel geen werken voortbrengen kan, ook daartoe geen drang voelt, en volstrekt geen werken heeft, gevoelt hij zich verschrikkelijk aangevochten.

Menigeen zal denken: Hoe? De ware gelovige wordt daarover aangevochten, dat hij geen werken heeft? Hoe kan een oprecht gelovige daarover aangevochten worden? Een waar gelovige weet immers al te goed, dat hij geen werken hebben mag; hij moest toch wel weten, dat hij geen werken voortbrengen kan, en daarmee ook van ganser hart tevreden zijn. En wederom zal menigeen denken: Dat is toch een verschrikkelijke leer! nee, dat voel ik bij mezelf wel heel anders. Goddank, dat ik met mijn vruchten mijn geloof bewijzen kan! Antwoord. Nee, de ware gelovige kan wel iets! Hij is een held, die wereld, zonde, dood en elke verleiding trotseert. De ware gelovige voelt onophoudelijk een drang in zich, om anderen van nut te zijn; hij moet voor zijn God en voor zijnen naaste arbeiden. De ware gelovige is een heilig man, die zijn werken als op de vingers kan optellen, die van het hoofd tot aan de voeten met werken versierd is; zijn kleed is aan de zoom van rondom met schelletjes behangen van werken, die Gode welgevallig heten. Ja, dat iemand, die pas tot het geloof geboren is geworden, die nog zo zeer zwak in het geloof is, van wie men ook nog niet weet, of hij ooit tot de rijpheid des geloofs komen zal, zich zo bevindt, dat laat ik gaan, want in de Gemeente moeten ook bekommerden zijn; maar de ware, de sterke gelovige, die kan wel degelijk werken voortbrengen, die is niet eenzaam, die heeft genoeg werken en genoeg stof tot roemen, die baart Gode zeventig zonen. Nee, die is enkel daarover aangevochten, dat hij niet nog meer doet, niet nog meer voortbrengt.

Ik kan het begrijpen, dat uw linkerhand weet, wat uw rechterhand gegeven heeft; ja, dat ook anderen het weten, wat u gegeven hebt. Ik kan het begrijpen, dat het u niet smaakt, dat onze Heere Jezus in de dagen Zijns vleses menigmaal wegging en Zich dikwijls aan een eenzame plaats verborgen hield, Zo mensenschuw was. Ik kan het begrijpen, dat u veel spoediger zou gereed zijn, indien een Cornelius tot u zou zenden, om het Evangelie te horen, dan Petrus dat was, die immers eerst niet wilde meegaan, ofschoon hij het bevel had: "Gaat heen in de gehele wereld." U zoudt voorzeker al de kinderen in de woestijn besneden hebben, krachtens het bevel der besnijdenis, en het nooit ofte nimmer maken als Mozes het gemaakt heeft, die geen enkel kind in de woestijn besneed, maar dat aan Jozua overliet. Waart u koning David geweest, dan had u zeker niet achtergestaan bij Josia en Nehemia in de viering van het Pascha en het Loofhuttenfeest. Zo zult u echter de werkingen des lichaams wel in het leven houden. Bedenk evenwel dit, dat er een Saul geweest is, die Weliswaar eerst uit louter ijver voor God al de tovenaars heeft laten doodslaan, maar ten leste tot een toveres zijn toevlucht nam, om nog het overschot van Zijn vromigheid te redden. Het leven uit God is echter geen rekensom. De ware gelovige heeft, zijn ganse leven lang, er werk genoeg aan, de werkingen des lichaams te doden, dat is ter dood te veroordelen; ik bedoel, dat hij het voor waarachtig houde, dat de werkingen des lichaams dode werken zijn, waarmee de levende God niet gediend is. En evenwel houdt hij de werkingen des lichaams voor Godewelbehaaglijk en wordt deswege zo menigmaal aangevochten, dat hij zulke werken, die hij toch voor Gode-welgevallige werken houdt, niet doen kan, ook daartoe geen drang gevoelt, ook zulke werken volstrekt niet heeft.

De ware gelovige, die het oprecht meent met de Wet Gods en zijn leven lang in de liefelijkheid zijns Heeren zou begeren te vertoeven, kan wel, wat de leer betreft, verstaan, dat het enkel genade is, dat hij Binnen komt, maar het roomsgezinde vlees wil hem geen rust laten, het wil volstrekt werkzaam zijn; en dat niet alleen, maar ook de Wet Gods, welke hij hoogacht, verootmoedigt hem. Nu neemt hij het zichtbare in aanmerking, hij wil zelf graag wat zien en het in de hand hebben. Hij predikt en betuigt wel met veel blijmoedigheid, dat slechts zij, die niet zullen zien, maar nochtans geloofd hebben, zalig zijn, maar in de praktijk kan hij zichzelf niet helpen. Als bijen omringen hem, die de schijn hebben, als leverden zij honig en was in menigte. (Psalm 118:12) deze schijnen de belofte te hebben, op hen schijnt de eerste Psalm met zijn "welgelukzalig is de man" van toepassing te zijn, terwijl bij de waren gelovige het uitziert, als ware hij geen boom, geplant aan waterbeken, maar als was God Zijn weg omkerende, en als gelukte hem niets. Hij is nergens in aanzien, nergens vindt hij genade, zijn naam wordt als iets kwaads verworpen, zijn belijdenis als ketterij gelasterd; hij mag noch kopen, noch verkopen; bij zichzelf vindt hij gedurig niets dan zonde en wederom zonde, en heeft hij zich soms een mooi huisje met God gebouwd, onverwachts valt er een rotsblok neer, en zie, verpletterd ligt het mooie ding, en het monster des doods vreet alles weg, wat hij met tranen gezaaid, met gebeden geplant en gekweekt heeft.

Wie een ander geloof heeft, die zie toe voor zichzelf, of hij niet door God zal betrapt worden, in letterlijken zin, op echtbreuk, dieverij en andere dergelijke zonden, voornamelijk op doodslag en valse getuigenis tegen de rechtvaardige. De ware gelovige ondervindt het niet anders, dan dat elke dag zijn eigen kwaad heeft, en dat hij onophoudelijk daarover wordt aangevochten, dat hij zo niets ziet. Voor dien, die het anders kent, zijn deze Apostolische woorden niet geschreven, ook niet Jesaja 54, in welk hoofdstuk men toch het trouwe hart Gods ziet en het verneemt, hoe de Heere er Zelf over bekommerd is, dat zijn ware Gemeente vanwege zodanige aanvechting, dat zij onvruchtbaar is en geen werken heeft, bezwijken mocht, en zich van het ware geloof afwenden mocht tot het geloof en evangelie der wereld en des vleses.

V.

Het Woord predikt de gelovige, dat hij zich aan zo'n aanvechting volstrekt niet moet storen, maar vrolijk moet zijn, uitbreken en roepen.

Dit klinkt nu zeker wel wat wonderspreukig, zodat, waar het Woord komt en zulks in het hart spreekt, men aanvankelijk zou willen lachen, zoals Sara in de tent lachte, toen zij de Man, met wie ook Jakob geworsteld heeft, hoorde zeggen: "Ik zal weer tot u komen; en zie, om deze tijd des levens zal Sara een zoon hebben"; maar God is toch groter dan het bevreesde en door angst genepen hart. Waar God spreekt, daar hebben wij ons aan al het overige niet te storen; wij moeten en kunnen er ons ook niet aan storen, en storen er ons ook niet aan. Tenslotte gaat het toch daarom, of wij Gode aangenaam zijn, niet zoals wij wel wensten te zijn, niet overeenkomstig Gods Wet en geboden, zoals wij die met koeienogen lezen, niet naar de maatstaf, waarmee wij het "doen" afmeten, niet naar het oordeel, waarmee vlees, mensen, beroemde mannen over werken oordelen, of het werken zijn of niet zijn; tenslotte gaat het daarom, of wij Gode aangenaam zijn, zo als wij zijn.

Nu spreekt God niet aldus: "Wees vrolijk, u vruchtbare, want hebt u Mij reeds zeven gebaard, zo zult u Mij ook tien baren, en wat u eraan te kort komt, dat zal Ik u lenen, totdat u het getal vol hebt." God zegt niet: "Breek uit en roep, u die zwanger zijt; het kind zal er wel spoedig zijn, slechts nog eens en nog eens u zo veel mogelijk ingespannen en alle krachten, die in u zijn, verzameld, Ik help u!" maar God spreekt aldus: "Wees vrolijk", of: "roem, gij onvruchtbare, die niet baart; breek uit en roep, verheug u met roem en juich, gij die geen barensnood hebt, die niet zwanger zijt." Daarom wég met alle tranen, u verdrukte, door onweders voortgedrevene, ongetrooste! Weg met alle zorgen, met uw vrezen en beven voor toorn, gericht en verdoeming! De Peninna's (Vergelijk 1 Sam. 1) met haar scherpe, vinnige woorden en werken, met haar zonen en dochteren kunnen een ziel wel diep bedroeven, tarten en trotseren, zodat het jaar op jaar heet, als men ten Huize des Heeren zal gaan: "Als u vroom was, dan zou God zijn belofte wel bij u vervuld

hebben, dan zoudt u dit en dat hebben, wat u in Gods Woord lezen kunt; daaruit kunt u nu afleiden, dat u geen ware gelovige vrouw zijt; want, zie mij eens aan, wat ik niet alles heb, doe, werk en voortbreng." Maar zo spreekt de man Elkana die naam betekent: "God heeft Zich verworven": "Hanna", (dat is genadevolle) "waarom weent gij, en waarom eet u niets, en waarom is uw hart kwalijk gesteld? Ben ik u niet beter dan tien zonen?" Dat is echter een raadselachtige prediking, dat een onvruchtbare, die immers juist deswege met het lichaam zo veel te stellen heeft en om haar onvruchtbaarheid bedroefd is, vrolijk zijn moet.

Van nature willen wij allen, helaas, zo'n prediking niet graag aannemen; wij zouden eerst vruchtbaar willen zijn, eerst werken willen voortgebracht hebben, en dan vrolijk zijn, roemen en juichen. Maar het Evangelie van Christus zet alle dingen geheel anders, dan vlees dat doet. Zo toch predikt het Evangelie: Is het verloren, dan is het gered; hebt u zonde, dan hebt u ze niet; beeft u voor het oordeel, dan wordt u niet veroordeeld; bent u dood, dan hebt u Mij tot uw leven; bent u arm, dan ben Ik uw rijkdom; klaagt u uzelf aan, dan bent u vrijgesproken; doorweekt u uw peluw met uw tranen, zo verheugen zich om uwentwil de engelen Gods in de hemel; bent u geheel melaats, zo bent u geheel rein; bent u onvruchtbaar en niet zwanger, zo maak de plaats uwer tente wijd, en laat voor u een menigte bedden spreiden, want u zult uitbreken ter rechter- en ter linkerhand, uw geslacht zal niet kunnen geteld worden, en uw nakomelingen zullen het land vervullen. Waar Boas de heer is en werkt, zit u daar stil, mijn dochter (Ruth 3:18); zie niet op uw armoede, niet op uw onvruchtbaarheid. De Heere heeft het bevolen: "Juich en verheug u met lofzegging." Alle andere bevelen aan u hebben geen kracht van wet, maar dit: "Juich en wees vrolijk", is de Wet van Zijn eeuwig verbond. Van het juichen van Israël vielen de muren van Jericho. Zo iets had men met honderd andere werken niet tot stand gebracht.

VI.

Het Woord geeft aan de waren gelovige de reden te kennen, waarom hij vrolijk zijn, uitbreken en roepen moet, namelijk: omdat hij veel meer werken heeft dan degene, die in staat is werken voort te brengen, die daartoe ook grote drang heeft, en uit deze drang vele werken voortbrengt.

Dit drukt de Schrift zo uit: "Wees vrolijk, breek uit en roep, want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan dergenen, die de man heeft." (Jesaja 54:1. "Want de kinderen der eenzame zijn meer, dan de kinderen der getrouwde, zegt de Heere.") De man betekent de wet; wie nu de wet heeft, wie met de wet verenigd en getrouwd is, die heeft vele kinderen, dat is, die heeft vele werken, die is ook in staat, om vele werken voort te brengen, en gaat ook altijd zwanger met werken. De liefde echter maakt blind; en bijgevolg, wie de wet tot man heeft, die kan men lang prediken, dat het de wet is; hij staat zo onwrikbaar in zijn begrippen, dat hij het Evangelie tot man heeft, en ijvert ook zo daarvoor, dat hij die wel zou willen ombrengen, die het mocht ondernemen, hem van Zijn dwaling te recht te brengen. De ware gelovige echter heeft geen wet meer, hij is door de Wet der wet gestorven. Deze man is voor hem gestorven, en hij aan deze man. (Rom. 7:6)

Daar hij dus geen wet meer heeft en met de wet zich niet meer kan afgeven, moet hij ervaren, dat hij aan elke aanvechting blootgesteld is, als ware hij nu zonder God, zonder Christus, als had hij nu het ware geloof niet, als ware hij van alle heiliging des Geestes ontbloot, en als hadden zijn wederpartijders nochtans gelijk, die zich beroemen van wat te zijn en heel wat uit te voeren met hun geloof. Want het is een zwaar stuk: zonde te zien en genade te geloven, als "zonder God" zijn weg te gaan, en nochtans te weten: "ik heb een genadig God in de hemel." Het is een zwaar stuk: niets te verrichten en zich evenwel als "een mens Gods" te kennen, "tot alle goed werk volmaakt toegerust." Waar nochtans de Heere spreekt, daar zwijge alle vlees voor Zijn Aangezicht. (Zacharia 2:13) Als Hij zegt: "De eenzame heeft meer kinderen, dan die de man heeft", zo ligt daarin een genoegzame grond, om rustig en stil te zijn, om vrolijk te wezen en te roemen in zijn God. Dat het waarachtig is, wat God de Heere spreekt, dat heeft de ervaring van ouds genoegzaam bevestigd. Wat met de wet voortgebracht wordt, heeft in 't eerst een groot aanzien, het trekt daarheen met pauken en trompetten, maar ondanks dat alles gaat het woord des Heeren in vervulling:

"Ezau heb Ik gehaat, en Ik heb zijn bergen gesteld tot een verwoesting, en zijn erf voor de draken der woestijn." Ofschoon Edom zeide: Wij zijn verarmd, doch wij zullen de woeste plaatsen weer bouwen; zo zegt de Heere der heirscharen: Zullen zij bouwen, zo zal Ik afbreken; en men zal ze noemen landpale der goddeloosheid en een volk op hetwelk de Heere vergramd is tot in eeuwigheid." (Mal. 1:3, 4)

Dat echter de eenzame meer kinderen heeft, dan die de man heeft, ook dat heeft de ervaring bevestigd. Want alle werk moet ten laatste voor God komen, ook moet alle werk in het vuur beproefd worden. Wat in God gedaan is, dat alléén zal de proef doorstaan; en zo'n werk heeft groter waarde, dan duizend andere werken, die niet in God gedaan zijn, te weten daarom niet in God gedaan zijn, omdat men van geloof en werk gedroomd heeft, en het geloof niet als het enige werk heeft willen laten gelden, dat alléén meer doet, dan alle andere werken tezamen. Immers het geloof is Gode daarom een alleen welgevallig werk, omdat het zich tot zijn God en Zaligmaker uitstrekt, Die alleen de werken doet. Wat echter de grond of oorzaak is, dat de eenzame meer kinderen heeft, dan die de man heeft, dat kunt u lichtelijk gissen. In het 53ste hoofdstuk van Jesaja, daar kunt u het lezen. Daar vindt u uw werken, o wier hart lust heeft in Gods Wet, en u zult het nog in uw laatste uurtje bevestigen: "Des Konings Dochter is geheel verheerlijkt inwendig." (Psalm 45:14) AMEN

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 27 Juni 1847 voormiddag.